

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

POLITIKAI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kossuth-utca 155. szám, Gergurov-féle házban,
hova minden, a lap szellemi és anyagi részét illető köz-
lemények intézendők és minden díjak fizetendők.

A bácsmegei nemzeti párt hivatalos közlönye.
Megjelenik minden vasárnap és esztőtökön.
Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Dr. MOLNÁR GYULA.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 frt. — Félévre 5 frt. — Negyedévre 2 frt
50 kr. — Egy óra 85 kr.
Egyes szám ára 10 kr., a vasárnapi szám 15 kr.

Nyílt kulissza-titkok.

Szép dolog a közszolgálatba lépni, abban a szabad nép bizalmára rászolgálni, fokról-fokra emelkedve magas állásokba jutni, azokon magának jólétet és tiszteletet szerezni a felső tízezer közé fölemelkedni, hatalomban is befolyásban duskálva, százezrek sorsát jntézni, független polgároktól tiszteletet és igaz ragaszkodást élvezni.

Oly ideál ez, amelyért érdemes a komoly férfiú ambícióját tűzni ki életcéllül.

Azonban önámítás lenne magából a sikerből előnyös következtetéseket vonni le, azt hinni, hogy aki fontos állásokra, hatalomhoz és befolyáshoz jutott, az okvetlenül a lelki nagyságnak s céltudatos tevékenységnek köszöni az elért eredményeket. Sokszor a külső viszonyok, a véletlen és száz más mellékes, sokma gas polezra juttat egész középszerű egyéneket.

Sándor Bélának bámulatos szerencséje volt karrierjén. Húsz évig döntő befolyást gyakorolt anyavármegyéje sorsára. A közélet szervezetenlensége, a független és értelmes, de egyuttal vagyonos elemek kevés száma, a különféle apró érdekek aduttjainak egymás ellen való ügyes kijátszása, a függő állásoknak szoros kordában tartása: szóval a kanapé — és érdekpolitika, pillanatnyi sikereket szerettek neki, körülvették őt bámulókkal s hízeltőkkel. És akkor állt be csak a denczia, midőn többé senkise rettegi hatalmát; midőn ő is egyszerű polgár csak, akit nem állásáért, hanem személyes érdemeiért becsülnék; midőn tehát az ítéletet megvesztegető külszini csillogás többé a történelem muzsáját meg nem tévesztheti: most állítsuk őt a történelem mérlegelő mértéke alá.

Megkönnyíti ebbeli fáradozásunkat két körülmény: először az, hogy Sándor Béla élete és tevékenysége mindnyájuk előtt nyílt könyv, melyből az ítéletmondáshoz kellő adatokat

könnyen csoportosíthatuk; másodsor: bátran elfogulatlank, részrehajlatlanok lehetünk iránta.

De talán ellenzéki lapnak nem hiszi el a közönség egy mondásra, hogy ellenfelével szemben elég loyális és tárgyilagós; talán megvonja tőlünk az objektív kritika lehetőségét, mivel ismert hosszú ellenőrző szerepünk alatt gyakran voltunk kénytelenek pálczát törni az ő rendszerre fölött?

Jól van, helyet adunk ennek az aggodalomnak, oly forrásból vesszük adatainkat, melynek jóhiszeműségéhez kételey nem férhet, legalább Sándor Béla és elvbarátai részéről semmi esetre.

Tudvalevő dolog, hogy a vármegyei törvényhatósági bizottságot — azt amely az év végéig még fungál — kizárólag Sándor Béla teremtette. Ez a bizottság többsége volt az, amelyik az ő kinevezését elismerte saját — választásának; amelyik versenyezve vetekedett az ő ellesett gondolatainak, vágyainak kielégítésében; amelyik szankcionálta minden tettét; a mely őt éljenzete, deputálta, jubilálta, fáklvás-zenézte, szóval a földihatalmasokat elbődítő hódolat minden fajta tömjénével körül vette. Vagy, hogy a hivatalos stílus engedjem szóhoz, az 1895. május 7-iki rendkívüli közgyűlésen, mint a 35643 sz. alispáni körlevél jelenti:

„A kormány megérdemelte méltánylata és a vármegye egyetemét képező törvényhatósági bizottságnak, nemkülönben a vármegye összslakosságának meleg elismerése, igaz tisztelete és őszinte hálája kíséri ömeltőségát a magánéletbe.“

„Ez utóbbiak szerény bár, de külső kifejezéseül, egyhangu lelkesedéssel, egyebek közt 546.95 számú határozatával elhatározta, hogy ömeltőségának életnagyságu arcképét a vármegyei törvényhatósági bizottság tagjainak önkéntes hozzájárulásával egy hazai festőművész által lefesteti és ezen arcképet a vármegye székházának közgyűlési dísztermében rendeli elhelyezni.“

Az alispán — azóta már főispán — utalva a tomboló (?) közlelkese-
désre, mely különben az álpáthos atyamesterét az ő személyében tiszte-
telte, rövid egy hónapi határt szabott 20894. sz. a. junius 8-án kelt körle-
velében a képre beszóló adományok be-
küldésére, biztosra vevén, hogy a
szolgálat készségbeni ragaszkodásban
tolakodásig telhetetlen gárda most,
mikor a vezér becsületét kell meg-
menteni, versenyezni fog a hála
és szeretet adójának lerovásában.

Emlult a kiszabott terminus, el
azóta még négy hónapot; és az állító-
lag „egyhangu lelkesedéssel“ meg-
szavazott arckép költsége, mint az
alispáni újabb gyűjtőív „durch die
Blume“ sejteti, a megjelölt idő alatt
be nem folyhatott.

Ez vajjon miért nem folyhatott
be? Hiszen bucsuzáskor oly élénk
volt a lelkesedés, oly ragaszkodó a
hála, oly áldozat-kész a szeretet,
oly megható a kegyelet, hogy az ud-
vari emberek nem is arcképre, ha-
nem akár egy Pantheonra lelegendő-
nek hitték a befolyandó összegeket.

No de hát családok, mert az a
kellő pár száz forint se folyt be, ami
végre is roppant tanulmányos és jellemző.

Mert mutatja, mennyire igazán
(?) kinyerte Sándor Béla a közönség
szeretetét, hogy mihelyt kiadta kezé-
ből a hatalom rettegett jogarát, rögtön
összszesugorodott az.

A vármegyei törvényhatósági bi-
zottság ezen huzakodásával elárulta
igaz érzelmeit s azokat többé nem
lehet jelentőségükből kivetkőztetni.

És most tegyük föl a kérdést:
vajjon tisztelték és szerették-e hát
Sándor Bélát legalább a saját gárda-
jában?

A fentebbi adatokban benne van
a válasz is.

Az 1896-ik évi állami költségvetés tárgyalása.

Horánszky Nándor: Tisztelt ház! Nagy
hálával tartozom az igen tisztelt miniszter-
elnök urnak azért, hogy felszólalásomat
megelőzőleg igyekezett a Házat jól hangot

Női Confectió
legnagyobb választékban és leg-
olesőbb
szabott árak
mellett.

Flesch Lipót
cézgnél kapható

Uri divat-áru
legnagyobb választékban és leg-
olesőbb
szabott árak
mellett.

ni; mert azok a kérdések, amelyeket az igen tisztelt miniszterelnök ur érintett, sem nem újak, sem pedig ő tőle hallva nem érdekesek. (Igaz Ugy van! a baloldalon.) A közvetve előttem szólott tisztelt képviselőtársam, Helfy Ignác felszólalásában nem találtam semmi olyat, amivel ő a korona és a nemzet között fenforgó egyetértést megzavarni igyekezett volna. (Zajos helyeslés a baloldalon. Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

A budgetre vonatkozólag a szónok azt kívánja kiemelni, hogy ez a költségvetés is épp úgy, mint az előbbi, bizonyos tekintetben az ösztinteség hiányában szenved. (Igaz! Ugy van! balfelől.) Nincsenek ebben előirányozva azon kiadások, amelyek előreláthatólag 1896-ban be fognak következni, például a vasúti beruházások.

De a költségvetés nemcsak e tekintetben nem őszinte, de nem őszinte más tekintetben sem.

A jelentés, amelyet a pénzügyi bizottság benyújtott, bizik a feleslegekben. Meglehet, hogy ezek a feleslegek 1896-ban is mutatkozni fognak, de ehhez szükséges két dolog: az egyik az, hogy ennek az országnak jó esztendeje legyen (Ugy van! a baloldalon.) a másik, ami szükséges, az, hogy tulkiadások ne legyenek! már pedig tudjuk, hogy költségvetéseinkben, illetőleg zárószámadásainkba évről-évre tetemes tulkiadások jelentkezők, 10—15 millió körül forognak átlagban. Noha az 1895-iki esztendő ilyen tulkiadásokkal szintén meg lesz terhelve, merem állítani, hogy a költségvetés még ebben a kertben is és azok remények mellett is, amelyek mellett összeállítottat, a zárószámadások szerint deficitet fog végződni.

Az ösztinteség hiánya mellett a könnyelműség is jellemzi a budget összeállítását. Erre elég bizonyosság a személyi kiadások nagy emelése. Most vegyük azt, hogy az eddigi jó eredményeket az évek hosszu sorának jó, legalább is jó középtermése tette lehetővé. Ha most bekövetkezik egy rossz termésű esztendő, tessék elképzelni, hogy mi fog történni ebben az országban, nemcsak az államháztartásban, de magának a társadalomnak gazdasági viszonyaiban is. (Helyeslés balfelől, Ellenmondás jobbfelelől.) Ezek a részletek. Általában is bírálja azonban a pénzügyi helyzetet és ebben a bírálatban sem talál semmi megnyugtatót. Szomorúan látja, hogy az ország állami megterhelhetése Európában

Franciaország után mindjárt az első. Ehhez az állami teherhez járul azonban még több is, úgy hogy valósággal gyönyörködünk a borzasztó hely alatti. És az adóreform mégis késik. (Helyeslés balfelől.) És ott vannak a vigasztalan körülmények, az agrárizmus, amely sok egyéb bajjal mind az orvoslást sürgeti, de amely sürgetést kiáltó szó a pusztában, amely visszhang nem, vagy a legjobban esetben csak nagyon gyöngös kerül. Ezeket a bajokat csak céltudatos működéssel, organikus reformokkal lehet segíteni, ezeknek azonban híját látjuk. Sok bajunknak lehetne orvoslása a hozzáférhető mezőgazdasági hitel, de hát vajjon az agrárbankkal eléjük-e ezt? Aligha, ha a bank is nyereségre van utasítva és pedig joggal. Ide is más intézkedés szükséges. (Helyeslés jobbfelelől.) A parlament tárgkozatlan arra nézve, hogy mind e bajokat a kormány szándékozik-e és miképp orvosolni? Kéri a kormányt: adja meg a kellő felvilágosítást, ha másért nem, legalább a parlamentáris dekorum honorálás szempontjából. (Helyeslés balfelől.)

A gazdasági és pénzügyi okok mellett a kormány politikai irányisa arra bírja, hogy a költségvetést ne szavazza meg. Deprávt állapot az, amely Magyarország közéletében mutatkozik. A korrupció rendszere diadalát üli.

Magyarországra — ugymond — ráteheti a kezét mindenki, mert itt az önfeláldozás, a hazafiság idegei teljesen alkérgesedtek s mondhatnám, nincs a kritikának oly élés bonczkése, mely ezen a kérgen keresztülhatolni képes legyen, és a jellem a munka, az odaadás, a hűség is csak buta fogalmak, (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon) amelynek oltarainál a nyülek, az együgyűek, az idealisták áldoznak.

A magyar embernek, ha boldogulni akar, nincs más, amire taníthatja gyermekeit, hozzátartozóit, mint arra, hogy minden nemzet eszméről, állami törekvésről mondjon le, sőt ha teheti, egyenesen gunyolja ki azokat. (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) Csatlakozzék azon zászlóhoz, amelyre a szabad gazdálkodási rendszer van felírva. (Élénk helyeslés és derültség a bal- és szélsőbaloldalon.)

És, tisztelt Ház, aki ezeknek hódolni nem akar, azt vagy le kell főzni, vagy félre kell vezetni, vagy ha ez nem megy, le kell verni. Ez a boldogulás útja, tisztelt Ház, Magyarországon ezidő szerint.

Mert ki az, aki ennek a politikai iránynak ellenállni képes? A nép? amely arra van kárhoztatva...

Ugor! Gábor: Hogy igas ökr legyen! Horánszky Nándor: ... hogy izzadjon, nyögjön és hallgasson, mert ha moccani mer, rögtön megjelenik a háta mögött a főispántól elkezdve az adókievetőn folytatva, a szolgabírótól, a végrehajtótól az utolsó bakterig az állami gondoskodás, az a gyengédség, amely gallerját megragadja és részint idésekekben, részint megjelenésekből, részint bírságokban és fogságokban figyelmezteti arra, hogy mit tesz az: a magyar királyi államhatalom bölcsességével és akaratával ellenkezni. (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.) A megyék, a törvényhatóságok, Magyarország ezeréves fennállásának ez n hű tüzhelyei, ez er demonstrációkra, diszkreditációk rendezésére, (Halljuk! Halljuk! balfelől.) a fennálló rendszer dicsőítésére, a hatalom szekerének tolására és a közszabadságok eltiprására... (Zajos helyeslés és tetszés a bal- és szélsőbaloldalon.)

És ha ezzel szemben, tisztelt Ház, felmerülnek oly jelenségek, aminőket a legközelebbi időben is látunk, no akkor a törvényhatóságok némák és halgatagok, nincs bennük egy felajdulás, akarat, ösztön és amit én hinni nem szeretnék, képesség, s legfőkébb zsebre teszik azt a borravalót — talán hibásan használok a kifejezést — amely ha nemesebb, a helyi érdekek kielégítésében, ha azonban önző, az egyéni érdekek kielégítésében nyer kifejezést. (Élénk tetszés és helyeslés a bal- és szélső baloldalon.)

Hát, tisztelt Ház, ez a törvényhozás, ez a teljesen kiaszott testület, (Derültség jobbfelelől. Igaz! Ugy van! balfelől.) amelynek semmi akarata ezen a világon nincs.

Ily körülmények között ne csodálkozzanak rajta, tisztelt Ház, ha ennek a törvényhozásnak a tekintélyére ma holnap senki se ad, mert a törvényhozás tekintélye nagyfokú hanyatlásnak lehet tulajdonítani azokat a szomorú jelenségeket, amelyek minden téren felmerülnek amelyeket részletezni ez alkalommal nem akarok, de merem állítani, hogy szomorú benyomást gyakorolnak ezen országban mindenkire, akiből még véggépp ki nem halt a közkötelességek iránt való azon odaadó hűség, amelyet első sorban ezen törvényhozásnak kellene mutatni. (Élénk tetszés és helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Jaj annak az országnak, amelynek tör

T Á R G Y A.

A gólya.

(A „Zombor és Videke” eredeti lárcsúja.)

Írta: Révész Hugó.

— Hol lőtte?

Most kaptam egy szép asszonytól, viszem haza a gyerekeknek.

— Szegény gólya! Hogy lehet olyan szívtelen? Szinte elképzelem, levágja majd a szárnyát, hogy a gyerekek kinzása elől még szabadulni se tudjon.

— A gyerekek nem fogják bántani. Azt nem engedem. Ha csak magában véve az, hogy a szabadságától fosztottam meg, nem lesz kín rá nézve.

— Látja, maga is tudja, és mégis — jaj itt a vonat, szálljunk be. Reményilem velem utazik.

— Ha nem lesz kifogása ellene, nagyon örülök.

— Látja, egészen másképpen van a vadállatoknál. Azok erősek, furfangosak, gyorsak, úgy hogy igazán férfiaság kell hozzá, azokat megtámadni és legyőzni, de ily ártatlan madarat elfogni és megfosztani szabadságától nem nemes eljárás.

— Mit akar ezekkel a világfelfordító ideákkal! Hát háziállatainkat el kellene vadítani, mert nem szép a szelideket bántalmazni. Hiszen az elv itt is csak elv marad.

— Az más. Mi emberek már a természetől úgy vagyunk berendezve, hogy húst együnk és azt csak állatoktól nyerjük.

— Jó, elfogadom így a nézetét, ahogy van. De ne felejtse el Nagysád azokat az állatokat, melyeket élvezetből tartunk zsarnokságunk alatt. — Évtizedek óta veszdünk pl. nemes lovak tenyésztésén és e d d i g csak luxus dolgokra használjuk fel.

— Igaza van — „e d d i g”. De azoknak mind magasabb céljai vannak. Azokat felhasználja az állam anyagi dolgokra is, és ha még most nincs ilyen eredménye, lesz azután. Meg különben is én mindenkit elítélek, aki isten teremtését csak a saját élvezete végett elnyomja.

— Ne mondja tovább. Mi emberek is csak túlfinomult állatok vagyunk. Az a tigris csak azért támadja meg ellenfelét, hogy a gyomrát elégítse ki. Nekünk nem elég ez, minékünk más is — valami olyanok is keltenek, amiket „passiónak” nevezünk. — Aztán látja Nagysád belőlem most újra egy

kis állatiasság fog beszélni: ha mi emberek is sok-sok körülmény miatt rabszolgák vagyunk — amint úgy van — mit törődöm egy rongyos gólyamadárral, ha csak egy mosolyt látok kis lányom arcán, mikor játszani fog e madárral.

— Maga mindig mókázik. Mi emberek élvezetek céljaira?! Mi, akiknek minden szabadságunk meg van, mi akik urai vagyunk az egész mindenségnek!

— Nem tréfáztam. Mi küzdünk, faradunk nagyrészen azért is, hogy odaadjuk véres verejétünk eredményét egy ideáért. Fenn tartunk az államban oly szervezeteket, melyek főlösegesek is lehetnének.

— Maga barbár! A hideg fut végig rajtam.

— Legyen türelemmel. Nem azt mondom én, hogy minden, ami közös célra szolgál, rossz. De milliókat áldozunk minden évben csak olyan dolgokra, ami, ha mindannyian intelligensek volnánk, fölöseges volna.

Valami más, valami eszményibb az én ideám!

Törvényeket szabnak és ezeket végrehajtják. Kell nekem az, fogok én valaha lopni, vagy fogok én valaha olyasmit tenni,

vényhozása nem kíséri gondolatain keresztül a nép pszichológiai processzusát és azon érzelmeket, amelyek ezen pszichológiai processzus váltakozó benyomásai alatt állnak, Eszmék és gondolatok érelőldhetnek meg, amelyek se a koronának, sem a nemzetnek javára nem valának, mert — merem állítani, — az a politika, amely darab idő óta ezen országban folyik, csak kettőre vezethet; vagy a szolgaságra, vagy a forradalomra. (Zajos helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon). Én, tisztelt Ház, a magam részéről ezen politikának (Halljuk! Halljuk! Zaj és mozgás jobbfelől) se közvetve, se közvetlen részese lenni nem akarok, és amidőn a zászló biztosítására érdekében egy egyszerű határozati javaslatot vagyok bátor benyújtani és elfogadásra ajánlani, kijelentem, hogy a költségvetést se a magam, se elvtársaim nevében el nem fogadom. (Hosszas élénk éljenzés és tetszés a bal és szélsőbaloldalon.)

A Tóth Kálmán kőr műkedvelői előadása.

Féltre, kritikusai előítéletek! El, ti nyugtató rendszabályok, melyek a műkedvelői előadások referendáinál a referálót csak dicséretre megírására szorították! Nem hallgatók rátok!

A ki a nyilvánosság elé lép, az számoljon azzal a körülménnyel, hogy megítéli, és ne védje magát a műkedvelőség paizsával az igaz és részrehajlatlan kritika elől!

Nem akarok dicsérni; nem akarok hízlelni; nem akarok üres bókákat és megszokott frázisokat használni; nem félek attól a fejbetöréstől, a mely az igaznak kimondása esetén érhet, — csak úgy mondom el, a hogy volt, s a hogy jó lelkiismeretem diktálja! —

Műkedvelő, vagy professzionátus — nekem mindegy!

... És azt hiszik önök, hogy ezen drámai kritikusi elvek mellett is, mondhatok én csak makulányi rosszat a Tóth-Kálmán kőr csütörtöki előadásáról?

Én Istenem, hát ha a Tóth Kál-

mán kőrnek nem volnának oly elismert és elsőrangú műkedvelői, — hogy mertek volna akkor egy drámvált próbálkozni! Vagy pláne bóhozattal, a melynél ugyancsak fáradságos munkája van a színésznek, hogy komikus előadása groteszkké vagy izléstelenségé ne fajuljon!

A Tóth Kálmán kőr műkedvelői kiállották a tűzpróbát; ki a vigjátékból, melyben a csütörtöki csak segített az előbbieknél az érdemek növelésében, ki a népszínműben, (ki ne emlékeznék a kétszer előadott Tóth leányra?) ki a drámában (hallatlan! műkedvelők és dráma!) és ki a bohózatban!

Pardon. És az élőképekben. Nem érdemlenők meg, hogy Turkovits Gyula bennünket még egyszer egy ily műelővezetésben részesítsen, ha őt véletlenül kifelejtjük.

Az első pontban — Müller Húgó „A váróteremben” cz. egyfelvonásos vigjátéka — két hatalmas színi erő lépett fel. Azt hisszük, egy cseppent se vonunk le a többi műkedvelők érdeméből, ha azt a kijelentést kockáztatjuk meg, hogy Szalay Frigyes és Jeszenszky Jolán nélkül a zombori Tóth-Kálmán kőr színi sikerei sokkal kisebbek lettek volna. E vigjátékban, a hol két egy váróteremben összetalálkoztak, de egymással ismeretlen rokonnak szerelme, majd kölcsönös leleplezések, s végül kibékülése történik élénk és mulattató módon, mindkettő (külön a kettőről tán nem is tudnánk beszélni) gondosan kiaknázta szerepét, nemkülönben Mály István, ki első föllépése daczára, ügyesen kipointozta a pincér szerepét.

Egy kis félelemmel néztünk a második pont, Csiky Gergely drámája elé. Annnyira büszkék voltunk a zombori Tóth-Kálmán kőr műkedvelőinek eddigi előadására, ily erősen és fenn hangoztattuk „a mi szintársulatunkat,” hogy erős, bár titokolt aggodalommal féltünk, hogy ily merész vállalkozással lerontja az eddigi babérokát. Elvégre is ki akar műkedvelőitől drámai hőskéket, tragikákat, intrikusokat meg mit én tudom micsodákat! A kinek ily tehetsége van, az nem marad meg

műkedvelő nyárspolgárnak, hanem leberet-válja bajuszt, nagy hajat növeszt magának (ez persze csak a férfiakra áll) és fölcsap Thália papjának.

Nem ismertük, azaz jobban mondva nem ismertük jól Szabácsy Annát, Jeszenszky Ilonát, Matzitz Pált, Mály Istvánt, (de Klemm Vilma sem), midőn ily gondolatokat engedünk közelünkbe férdőzni. Megható volt a jelenet, midőn Anna, az özvegy és férjétől, annak halálos ágyán hűtlennek mondott asszony, ki csakhogy leányánál lehessen, cselédjének áll be, — hogy leányát a bűn könnyelmű ösvényétől visszragadja, fölfedezi amaz előtt kilétét . . . Matzitz Pálnál pedig jobb öreget, azokból a régi jó időkből való öreget, bajosan alakíthatna más. Mály Istvánnal ugyan — s ezt e czikk elején kitűzött elv mondatja velünk — az első fellépés színpadi járatlansága itt már érezhető volt, de a játék összhangját nem zavarta meg. Késmárky Endre rövid szerepét nagyobbhoz méltó buzgalommal aknázta ki: Klemm Vilma pedig . . . no de erről talán késő is lesz szólni, mert mire e czikk megjelenik, az ő hire már nem lesz újság!

Egy-egy fonográfot kellene lapunk mindenik számához mellékelni, mely a taposók, éljenek lábdobogásokat, kihívásokat visszaadja; — aztán lenne csak fogalmunk „A dicsőség bajjal jár” előadóinak sikerétől. Fehér Mariska (Lukrécia) Baumann Aranka (Lidia) Szalay Frigyes (Mudly) Matzitz Pál (Flasphan) Mihályi József (John), Valóban . . . de itt, mikor legjobban volna rá szükség, azt veszem észre, hogy kifogytam a dicséretekből. No de nem baj; hisz az, hogy mint műkedvelők bohózatot sikerrel adtak elő, magában is véve egy örök időkre szóló dicséret.

Még egy első kísérletnek kell az elismerés adóját lefizetnem. Frank Mihálynak, az előadás rendezőjének, a kinek érdemeit csak az tudja igazán fölfogni, a ki már egyszer volt rendező.

Uraim és hölgyeim! Tisztelettel tudatom önökkel, hogy szígyenlem magam.

Igen. Én valami rendkívüli módon szígyenlem magam.

Mért? Hát nem vették észre?

Én e czikk elején csupa rideg és tulajdoni elveket hetenkedtem, s most azt veszem észre, hogy az egész nem egyéb, mint egy garmada dicséret.

De hát végre is: tehetek én arról, hogy a zombori Tóth-Kálmán kőrnek ily jó műkedvelői vannak?

... Vagy talán engem büvtöltek el játékukkal, hogy rosszat nem tudok írni? . . .

R—r.

Válasz a „Zeneiskola Zomborban” cz. cikkre.

A „Bácska” f. évi okt. 29-én megjelent s személyemre és zeneiskolámra vonatkozó cikkre — elég volna kijelentem, hogy az a valótlanágok és igaztalan támadások tárháza, de hát az olvasni vágyó kíváncsiak az ily általánosságban tartott kijelentésekkel be nem elégszenek, s a legkisebb részletkéig menő igazolást óhajtanak

amiért másnak szüksége lesz ezekre velem szemben, én miattam?! De legyen más is. Nekem és mindenkinek, aki ilyen, fáradozni kell, hogy feltartjuk ezt az alkotást, csak azért, mert másoknak passiója gyalázatos dolgokat elkövetni, vagy ha nempassiója, természete, viszonyai olyanok.

Hát nem vagyok én rabszolgája embertársaim felfogásának, viszonyainak? Katonának kellene, mert félni kell a kül vagy beltámadástól, ami néha egy ember privát bosszúja lehet, aki véletlenül biborban született. Hát nem vagyok én rabszolga? És minden intézmény, amely fáradságunk gyümölcséből áll fenn, csak azért van, mert az emberek oroszlán része nem intelligens felfogásu. Gyülmöködik más vallására, üldözi azt, aki nem az ő nyelvén beszél, korlátlan ur akar lenni az egész föld kerekiségén, irigykedik vagyonára. S mindezekért a jóknak és eszéseknek kell áldozni.

Ugy-e hogy zsarnokom más ember értelmisége?

Mi mindent haszontalanul elköltünk. Azért a milliárdokért paradicsommá tehetné mindenkit a hazáját. Csatornákat lehetne ásni, hogy

akkor legyen eső, mikor akarjuk; vasutakat ehette építtetni, hogy szárnyak helyett így repüljünk; színházakat és más élvezetet nyújtó helyiségeket lehetne felállítani közös költségen; óh, nem tudom én mindazt elmondani, mi mindent lehetne tenni, kicsi az én nyelvem ahhoz, hogy elmondjam, csak a szívem, a lelke nagy, az érzi, az érte igazán.

Valami volna az isteniből életünkben, ha mindezek helyett igazán élvezetnek, hasznosnak áldozhatnánk azt, amit így a kényszerűség diktál. — S így, ha én vagyok rabszolga, legyen nekem is valami az. Könnyebb a teher, ha minden isten teremtményén látom ezt a — végzet szerint.

Gyerekek örülni fog, s én ilyenkor pillanatokra elfeledem az élet terhét. Mi is mennyit áldozunk, hogy azoknak, kik uralkodnak felettünk, még kényelmes életet is nyújtunk.

De szálljon kegyed ki. Itt vagyunk Pácseron. Kezeit csókolom! Isten önnel.

— Vigyázzon — ezt csak most mondom meg — a feleségek nem fog megörülni — a gólyának.

attól, ki megtámadva lett. A személyes térre vitt kérdés azonban megem oldhatom másként, mint hogy szintén a zenei pályára lépjek. Szerénytelenséggel tehát nem lehetek vádolható, ha képességeim megtámadhatása esetében a képesítésemet tanúsító adatokat felsorolom. Azt tudja minden zenész, hogy Csehország fővárosának conservatóriuma a jó hírnév tekintetében a legtöbb európai hason intézettel versenyzik nemcsak, de kétségtelenül Austria és Magyarország összes zeneintézeteit túlszárnyalja. — Ebben a hírneves conservatóriumban nyertem hat éven át kiképeztetésemet, s tanultam hegedűt, brácsást, zongorát, s e mellett a többi kötelező tantárgyak nagy sokaságát. A zenébeni jártasságom emelésére szolgált továbbá alkalmaztatásom több előkelő zenekarnál és pedig Berlin, Gleichenberg, Arco stb. melyeknél nem mint kíséző zenész, hanem mint hangversenymester működtem. A helybeli színháznál is hason minőségben voltam szerződötve, s ezt sincs okom szégyenlenni. Ha valaki tehát kételkedik azon, hogy a conservatóriumon nyert zenei tudásom képesítéssel bírok, s hogy említett alkalmazásokban a legnagyobb megelégedésre ténykedtem, annak szívesen rendelkezésére bocsájtom az erre vonatkozó okmányokat, sőt felkérésére deponálom a kijelölendő helyre. Ily körülmények között a zenekontár elnevezést gúnymosolylyal fogadhatom.

A mi Wéber és Milcsinszky urakat illeti, azok zenei tudására nem reflektálok, hisz a „Bácskai“-ban cikkkező úr sem állítja fölük, hogy valamely zenei tanintézet növendékei lettek volna, vagy hogy zenei tudásuk képesítéssel bírnának. De Spáth Károly úr, mint a bécsi conservatórium végzett növendéke, ki a legjelesebb tanároktól nyerte képesítését — lett cikkkező által ajánlva. Eszembe juttatja e rangemelés egyik prágai pinczért, ki növendék koromban kiszolgált, s kinek az volt a szokása, hogy minden a vendéglőbe érkező embert egy fokkal magasabb rangba helyeztet, így például a hadnagyot „jönapot főhadnagy úr“-ral fogadta, míg a jogtanulót a „doctor“, a conservatórium növendékét a „tanár úr“ czímével tisztelte meg. No lássa cikkkező úr, ön még említett pinczért is tullicitálja, amennyiben Spáth urat, ki talán a conservatórium épületét csak kívülről szemlélte, de abba mint tanuló nem járt — absolutoriumot tehát semmi esetben sem kaphatott — jeles zenésznek vagy zeneitanárnak képesít. Látja uram, ilyet Spáth nem állíthatott, ön tehát a levegőből szedte közleményeit. Hát azt hiszi cikkkező, a ki egyszer Becsből kikerül — az mind végzett conservatorista? Dehogy az, hisz Bécsben van más ember is, például Spáth úr ott tartozkodása alatt *kisegítő* brácsás volt egy zenekarnál. Ha tehát tud valamit Spáth a zongorán és gondokán, azt itt saját szorgalmából tanulta, de hogy jó irányban tanult-e és tanít-e, azt csak valódi és nem cecazzenész képes megbírlni. De lehet Spáth esetleg zseniális ember (szerinte feltétlenül az) s ez esetben talán nem szorult tanárra vagy intézetre (habár még Paganini is rászorult) s így talán versenyképes oly zenésszel szemben, ki conservatóriumot végzett. Jó, vegyük ezt a föltevést s én állok elébe. Kész vagyok beleegyezni abba, hogy egy vagy több közösen választott

budapesti vagy bécsi zeneitanár előtt versenyezzünk elméletileg és gyakorlatilag, s ez esetben ki fog derülni, vajjon Spáth úr csakugyan oly zseniális zenész-e, mint minőnek magát hirdeti, s a minőnek őt a zenében tudatlan emberek állítják. Én pedig az esetre, ha a kijelölendő szakértő tanár ítéletében azt mondaná, hogy Spáth csak megközelítőleg zenész és tud valamit, sőt ha elővezeti a legjobb tanítványát — a ki kizárólag tőle tanult — s a szakértő tanár a szabályszerű tanítást vagy csak meglehetősen eredményt constatál, hajlandó vagyok az összes e versenyzéssel felmerült költségeket fedezni, ezen felül 100 frotot valamely jótékony czélra adományozni.

Spáth úr mintegy 10. éve van Zomborban, ez idő alatt sokat fáradozott, *éjjel-éjjel*, — s daczára, hogy néhány havi tanulmányútra rándult — Szabadkára, tudását azért nem respectálhatom, mert a zenetudást nem dicsekvéssel, hanem okmányokkal szokás igazolni, épúgy mint más tudományt.

Fogadja tehát köszönetemet cikkkező úr szíves ajánlatáért, de ily tanerőket, habár még zseni — de a szabályoknak megfelelő intézetemnél — nem alkalmazhatok, s ha növendékeim nagyobb száma a perfect zongoratanár alkalmazását igényelné, gondom lesz rá, hogy egy mindenesetre qualificatíóval bíró zeneitanárt szerződtessek, mert különben zeneiskolám zenekontárok tanítása mellett a falusi tambúras tanfolyam nivójára süllyedne.

A privát ügyeimbe történt beavatkozást legalább is naivnak kell tekintenem, mert az a körülmény, hogy a „Tóth Kálmán kőr“-ből kiléptem, vagy hogy az iparos dalárda tanítását abban hagytam — zenei tudásom képesítésemet csak nem alterálja? Ami pedig az általam létesítet zenekar feloszlására mondott — szintén valótlan, amennyiben az, mai napig folyton együtt van és tanul, s hiszem, hogy a jövő nyáron a támadó úrnak is lesz alkalma az általam teremtet zenekar előadásában gyönyörködni.

Ami végül a magyar nyelvet illeti, — az bizonyos, hogy nagy surányi születésem daczára nyelvtanár nem válik belőlem amit hosszú külföldi tartózkodásom indokol; már is tudok azonban annyit, hogy tanítványaim megértenek. De biztosítom a támadó urat, hogy rólam a magyarul tudás idővel majd csak constatálható lesz, azt azonban, — hogy kegyence hegedűlni tud — szakértők soha sem fogják constatálni.

Buresch Jenő
zeneitanár.

Politikai hírek.

A honvédség fölszerelése. A honvédségnek több mint 25 évi fonnállása óta a háború esetén behívandó összes legénység hadi létszám számára a teljes ruhazatot és fölszerelést szerezték be és őrzik a pórtákarokban. Minthogy pedig a honvédség hadi állományának jelentékeny számával szemben a rendes békéletés számától több csekély, a mihez hozzá járul még az is, hogy a népfölkelésnek egész tetemes hadi-készletét is a honvédség viseli el: az évek során át az a kedvezőtlen helyzet állott elő, hogy eddig még a legrégebb készleteket sem voltak képesek teljesen forgalomba hozni a békeszülséglet számára, úgy, hogy a kész-

letek nagy részének a hosszas raktári fekvés és a sok kiporolás következtében már nincs meg az az értéke, illetőleg viselési tartóssága, mint az új ruhának. Minthogy pedig az okszerű gazdálkodás megköveteli, hogy évről-évre csakis a legrégebb készletet adják ki a raktarakból: az alosztályok állandó rendes viselésre nem teljes értékű cikkeket kapnak ki legénységük számára, hanem értékükben bizonyos fokig csökkenteket. Ennek következtében az alosztályok belső gazdálkodása mindinkább megnehezedik, mert az alosztályok ruházati és fölszerelési béke-illetékének kiszabására alapul szolgáló szabályzat szerint minden ruházati és fölszerelési cikket mint újat számítanak. Ennek a hátránynak elhárítására aképpen intézkedett a honvédelmi miniszter, hogy jövőre az illető cikkek csekélyebb viselési tartósságának arányában az egy-egy honvéd után megszabott ruházati és fölszerelési békeilleték fölémeltessék, hogy az alosztályok képesek legyenek a ruhagazdálkodás kellő föntartására és arra, hogy a legénységet a szolgálat és az illem követelményeinek megfelelően lássák el ruhával és fölszereléssel, a mely intézkedés bizonyos összeggel emelni fogja a ruházati és fölszerelési költségeket.

A vallás szabad gyakorlata. Az egyházpolitikai törvényjavaslatok közül az utolsónak, a vallás szabad gyakorlatairól szólónak, végső szakaszai holnap kerülnek a képviselőház elé a főrendiház által elfogadott szövegezésben. A képviselőház, minthogy a pártgyűléseken, hogy véget vessenek valahára az áldatlan harcoknak, elhatározták, hogy nem provokálnak újabb vitát, alkalmasint minden vita nélkül magáéva teszi a főrendiház által módosított szakaszokat.

Az új rend és a nazarenusok.

A nazarenus és baptista születésekről és halálzásokról a járási főszolgabírák eddig külön nyilvántartást vezettek és a bevezetésekről a lelkészeket minden egyes esetben értesítették. Ezt a belügyminiszter a napokban kiadott egyik rendeletével megszüntette és kimondta, hogy a főszolgabírák mostantól kezdve nem kötelesek ilyen nyilvántartást vezetni és hogy az állami anyakönyvbe, a vallás rovatában magyar állampolgárra nevezve a nazarenus vagy baptista vallás be nem jegyezhető.

HIREK.

— Az ágost. evang. híveknek tudomásul adatik, hogy november 10-en délelőtt 10 órakor az e czélra kiberelet helyiségben istentiszteletet fog megtartatni, melyre a tisztelt hívek ezennel meghívatnak. Medveczky Zsigmond egyházi felügyelő, Korossy Emil ág. ev. lelkész.

— Személyi hír. Kheim Nándor miniszteri tanácsos a pénzügyminiszter megbízásából a zombori pénzügygazgatóság szanvevő osztálya ügykezelesnek megvizsgálása céljából városunkba érkezett.

— A szegedi ítélőtábla elnöke Szabadkán. A szegedi ítélőtábla elnöke, Bernáth Geza, három nap óta Szabadkán időzik és az ottani törvényszeknél vizsgálatot tart. A tábla elnöke eddigelő egy a kir. törvényszék ügyrendjét vizsgálta meg és személyesen megjelent egy a nyilvánosan tartott ülés tárgyalásoknál, mint pedig a felebbezési és fenytítő végtárgyalásoknál. Tegnapelőtt este a törvényszék elnökénél dr. Vasdényei Gézánál volt a kir. tábla elnöke es-

télyen, ahol a bíróság tagjai is hivatalosak voltak. Folyó hó 6-án, szerdán déli 12 órakor a szabadkai ügyvédi kar tisztelt a kir. tábla elnökénél a törvényszék helyiségében, amely alkalommal Paukovich Andor kamarai elnök üdvözölte lelkes szavakkal a legelső ízben Szabadkán időző Bernáth Gézát. Bernáth Géza meleg hangon köszöntötte meg az üdvözlőket és az ügyvédi kart széles körű teendőiben leendő támogatására kérte fel. Bernáth Géza még a hét folyamán Szabadkán marad.

— **Kinevezés.** A zombori m. kir. pénzügyigazgatóság Millan Virgil díjnyert segélydíjas irodakezelési gyakornokká nevezte ki.

— **Községi fásítások.** Ujabbán a hatóságok nagybővel figyelmet fordítanak a faiskolák létesítésére, azok apólasására és fejlesztésére; mert belátják már a faiskolák szükségességét, hasznát. Nagyon örvendetes, hogy Bács-Bodrogh megye egyes vidékein is nagyobb területeket használnak fel faiskolák létesítésére. Például a következő községek: Ó-Becse, Petrovszelló, B.-Földvár, Szt.-Tamás, Turia, stb. tekintélyes mennyiségű csemetét produkálnak, így Ó-Becsenek ez idén már több, mint 14.050 nemes ojtványa van. Kívánatos, hogy minél szélesebb körben találja követésére ez a jó példa.

— **Ügyvéd, aki cigánykereket hány.** A kir. kuria fegyelmi tanácsa — mint a M. Hrl. írja, — e napokban vad alá helyeztet egy bácsmezei fiskálist, aki a — vad szerint — fényes nappal, nyílt utcán cigánykereket hányt. A vádhatározat megokolása hangsúlyozza, hogy a vádolt ur ügyvédhez nem illő botránnyal magaviseletet tanusított. Mi e különösnek hangzó hirt hihetőnek tartjuk, annyival is inkább, mivel az ügyvédség az utóbbi időben oly rosszul jövedelmű foglalkozás, hogy az illető fiskális — a kinek kitérére igazán kíváncsiak vagyunk — alighanem jobbnak látta az ügyvédi praxist cigánykerkezéssel cserélni fel.

— **Gabonatalvajok.** Wámoscher Nándor monostorszeghi földbirtokos magtárát, a mult éjjel egyikén, ismeretlen tettesek feltörték, s onnan gabonát lopni akartak. Azonban tettükre, a közelben levő éjjeli őr észrevéven, a tolvajokat elriasztotta. A nyomozás erőlyesen folyik, s már több b.-monostorszeg hi gyanus egyén le is tartóztatott.

— **A bodrogh-monostorszegi ötödik tanítói állásra** 400 ft fizetéssel és 50 ft lakbér átalánnyal pályázat kihirdetettük.

— **A zombori ipartanács tagjai.** Zombor szab. kir. város törvényhatósága melletti ipartanácsba az 1896. évre a kereskedelmi kamará rendes tagokul beválasztotta; Bikár Simon nagykereskedőt, a zombori kereskedelmi és iparbank igazgatóját és Steiner Lajos címestőt; póttagokul Weidinger Sándor kereskedőt és Szalay Károly lakost. A közgazgatási bizottság a maga részéről beválasztotta rendes tagokul Heindhofer Róbert kereskedőt és Bittermann Nándor nyomdátulajdonost, póttagokul Koszanits Szilárd kereskedőt és Lang Flórián tímárt.

— **A mezőgazdasági bizottság.** A mezőgazdasági statisztika czéljából, melyet a mult évben hozott mezőrendi törvény rendel el, alakult központi bizottság f. hó 20—30 között fog ebbeli feladatának eleget tenni: A központi bizottság, melynek elnöke Karácson Gyula alispán, f. hó 7-én tartott nem kevésbé méltánylandó érdeklődés mellett ülését, a mit a nagyszámu jelenvolt bacsikai gazda emberek itt között névsóra is igazol. Ott volt: id. Ertl János, Kolozsvári Sándor, Deák Zsigmond, Hauke Imre, Mokri Deszö, Szobonya Bertalan, Latinovits Gyula, dr. Széchenyi Tamás, Császár Péter, Birnbaum Ernő, Kuszena János, dr. Grünbaum, Kiss, Aranitzky, Várossi Károly, Lelbach Antal, Zsótér Andor, Reichel Péter, Lipovitzky, Szonnómér Elek, Halasz Gyula és Lederer Pál jegyző. A statisztika, mely az által, hogy megyénkben s az országban a közzgazdasá-

got teljes mivoltában kimutatja, fontos misziót végez, — ha annak kivételét folyvást az az érdeklődés fogja kíséni és elősegíteni, mely az ülésen oly eklatánsul mutatkozott, megfogja megyénkben is hozni azt, a mi a rendeltetésé.

— **Hírek a pénzügyigazgatóság köréből.** — A zombori kir. pénzügyigazgatóság állami végrehajtói, továbbá a zenta, vagy más kir. adóhivatalnál üresedésbe jövő hivatalszolgái állásra pályázatot hirdeti Kupuszarevits Péter zombori kir. pénzügyigazgatóság állami végrehajtó az államtisztviselőik kötelekéből elbocsátottat.

— **Halál billiardozás közben.** Egész gondatlanul forgatta f. hó 6-án este a dákót a Csitaonczaban Klapka István rézműves. Egyszerre azonban, minden előzetek nélkül összeesett. Barátai segítségével hazament a kávéházból, azonban mindig rosszabbul és rosszabbul érezte magát, míg hajnalra kiszenvedett. Az orvos szélütést konstatalt.

— **Az ó-becsei szinpártoló egyesület** választmánya az elmúlt héten az ottani takarékpénztár helyiségében ülést tartott Vissy Károly elnöklete mellett. A választmány az alapszabályokat felküldésre elfogadta. Kimondott, hogy minden évben csak egy, de jól szervezett színtársulat lesz támogatva s annak ott tartózkodása 6 hétre biztosítva, amely célra körülbelül 1500 ft biztosítaték bérletben. A szingargatóz köteles 18 előadást bérletben tartani, hatot tarthat bérlet színeiben és hetenként csak 5 napon játszhatnak.

— **Az elmaradt karlócai ünnepek.** Ujvidéki levelezőnk írja: Brankovics patriárka november 7-dikére Szent-Demeter napjára nagy ünnepeket tervezett Karlócára. Akkor történt volna a patriárka új palotájának felavatása s a karlócai teologiai intézet, a főgimnázium és az alumneum százéves fennállásának megünneplése, amelyre igen sok vendég és küldöttség ígérte meg a megjelenését. Mindenkinek a legnagyobb meglepetésére azonban a Branik mai számában kijelenti, hogy Brankovics patriárka ezeket az ünnepeket bizonytalan időre elhalasztotta. Sokan tudni vélik, hogy ez az elhalasztás összefügg azzal a bűnpörrel, amely Brankovics patriárka és dr. Grujics János közt folyik, s amely pör miatt a vizsgálóbíró már mindkettejüket kihallgatta.

— **Bosszuálló szerető.** Csantavéri levelezőnk írja: Matuska Sándor vasárnap a korcsmai bárra indult szeretőjével Ali Verkával. A leány régi szeretője Patócs Péter egy utcaszarkon őket megleste s a mint azok közelébe értek, késsel kezében Matuskára rohant s annak fején és csipőjén több vágást tett. Matuska sebei nem életveszélyesek, a tettest pedig elfogták s a szabadkai törvényszékhez bekísérték.

— **Házasság.** Rákóczi Parcsetch Ottó cs. és kir. huszarkapitány, a palini mén-telep osztályparancsnoka e hó 2-án tartotta eljegyzését Alsó-Rajkon Koller István nagybirtokos leányával Kolle Irma kasszaszonnyal. A frigyvel Zaja vármegye egyik legistizetlebb és legtekintélyesebb családja léprokonni kötelekbe Bácska egyik régi nemes családjának sarjadékával.

— **Sertéskiviteli tilalom.** A földmivélsügyi miniszter legújabb rendelete közli, hogy az alsó ausztriai helytartóság Bács-Bodroghmegye, továbbá Zombor, Szabadka Baja és Ujvidék városok törvényhatósága ellen a ragadószaj és körömfájás miatt az elebb közzétett korlátozásokat fentartja.

— **Tragédia egy családban.** Egy előkelő családott súlyos szerencsétlenség sújtott Zentán. Buza János ott letelepedett butorkereskedő fiatal felesége — mint tudósítónk írja — f. hó 7-én hirtelen rosszul lett és néhány perc multán meghalt. A szomorúság annál megrázóbb, mert a boldogtalan asszony

aldott állapotban volt és így vele veszett magzata is. Az áldozatnak előzőleg semmi baja nem volt, az üzletből tört haza s közvelel a hirtelen összeesés előtt sem érzett rosszulletet. Az eset bírói vizsgálat tárgyát képezi. A hirtelen elhunyt nő holttestének orvosrendőri felboncolását elrendelték.

— **Törvényszéki orvosi képesítés.** Barta Antal dr., szabadkai kerületi orvos, törvényszéki orvossá képesítettet.

— **A borsodi Latinovits család le-véltára.** A Latinovits nemzetség oktober hó 13-án családi tanácskozmányt tartott, Latinovits Gábor püspök, családi senior, elnöklete alatt. Ezen a gyűlésen Latinovits Géza lelkes felszólalására, egyhangulag elhatározottat, hogy a család felette érdekes és becses okmányokat tartalmazó irattára, az országos levéltárban, örök letéteménykép elhelyeztessék. Ez által a nemzet közkincese ismét egy kiváló forrással gyarapodott, mely már a millenniumra felhasználható leend.

— **A sajtó szabadjegyei.** Örömmel regisztráljuk, hogy laptársunk a „Bácska”, mult számunk vezércikkében kifejtett amaz ideát, hogy a sajtónak a szabadjegyek kötelesek legyenek kiadandók, osztja. A dolog különben is olyan, hogy a sajtó képviselőinek tavaly nem egy alkalomból kellett az akkori viszonyokon megbotránkozniok s igazán érthetetlen volna, hogy egy olyan, ki azokat, mint mi végig tapasztalta, annak igazságát csak kétségbe isvonná. Mint értesülünk, e czézből a városi közgyűlésen is lépések fognak tétetni. Deje már!

— **A posta- és távirószolgák biztosítók.** A kereskedelmi miniszter az utolsó (300 ftos) fizetési fokozatban levő posta- és távirószolgákat a jövőre tisztiz biztosítéktól felmentette: a már lefizetett biztosítékok azonban vissza nem adják. A biztosítékok ezentul csak akkor kell letenni a posta- és távirószolgáknak, a mikor a második (350 ftos) fizetési fokozatba lépnek.

— **Pályázat.** A kis-sztapári pusztán a m. kir. államkincstar alapítványi kath. iskolánál tanítói állásra pályázat hirdettetett.

— **Esküvő.** Rorák Imre, a szabadkai főgimnasium tanára, november 5-én tartotta esküvőjét Nagy-Körösön felvinczi Székelyi Janos lányával, Vilmával.

— **Kereszt-szentelés.** A szabadkai Szt. Rokus külvárosi utjonnan épülő róm. kath. templom tornyára a keresztet f. hó 3-án, vasárnap d. u. 2 órakor egy kis ünneppélyességgel helyezték el. A nagy vaskeresztet előbb Mokossay Mátyás plébános fényes sagedlet mellett s nagyszámu hívők jelenlétében egyházilag megáldotta. Midőn pedig a keresztet a torony tetéjére felhuzták s ott elhelyezték: Léway István ácsmester — fent a magasban — ősi szokás szerint poharat emelt s érces hangon felköszöntött monddt éltetve a pápát, ő felségét, érsekünket, Szabadka polgárságát, a polgármestert, a főispánt végül pedig Mokossayt, mint a templom első plébánosát. A felszentelés nagy áldomás követte.

* **Rendkívüli sikert** ért el az osztálysorsjáték imezménye Magyarországon. Ma, midőn az első osztály húzása be van fejezve és már a nyereményeket is kifizették, ezt a tényt nagy meglepéddel konstatalhatjuk, mert ily módon az osztálysorsjáték nálunk is az első lépés a *kis lutri eltörlése irányában*. A magyar osztálysorsjáték nagy sikerre főleg abban áll, hogy a társadalom összes rétegei résztvetnek benne és büszkeséggel konstataljuk, hogy a magyar osztálysorsjegyeket az egész világon legkedvezőbben fogadták. Valószággal érthetetlen ebben a tekintetben az osztrak kormány eljárása, midőn nem enged meg, hogy a magyar osztálysorsjegyek Ausztriában magában is elárusitassanak. Magyarország sokkal előzéke-nyebb s jól emlékezünk arra, hogy még

csak rövid idő előtt is mindenfelé ártultak nálunk a lemergi kiállítás sorsjegyeit. Remélhető, hogy a magyar kormányának sikerülni fog, hogy itt is helyreállítsa a paritást, annál is inkább, mert az új osztrák pénzügyminiszter, *Bilinski* lovag, október 24-ikén tartott expozéjában bejelentette hajlandóságát a kis lutri eltörlésére. Egyébként Ausztria engedélye a magyar oszaltálysorsjáték vezetőségének érdekében nem áll, mert az oszaltálysorsjegyek kelendősege, a haza határain belül is, valóban példátlan. Ezért ajánlatos, hogy mindazok, akik sorsjegyeket vásárolni akarnak, ezt minél előbb megtegyék, nehogy oly kellemetlenségeknek legyenek kitéve, mint az első osztály húzása előtt, midőn az utolsó napokban annyi megrendelés érkezett *Heintze* Károly budapesti főeljárásúhoz, hogy a megrendelők jelentékeny része már nem kaphatott sorsjegyet. A második osztálynál előreláthatólag még sokkal nagyobb lesz a vásárlókedv, mert a nyereménykiállítások itt még hasonlíthatatlanul nagyobbak. Ugyanis a sorsjátékban résztvevő sorsjegyek száma 10,000 darabban kevesebbedett, míg a nyeremények száma több mint kétszerannyira növekedett. Ehhez járul még a nyeremények mesés nagysága a második osztályban. Lesz ugyanis egy 600,000 korona összegű külön díj, továbbá 5 főnyeremény 400,000—50,000 korona összegben, úgy hogy egy sorsjegyre 1 millió koronát lehet nyerni. Könnyen érthető tehát az az óriási érdeklődés, melyet a közönség tanúsít e második osztály iránt, melynek húzása már december 6—14-ikén lesz. — A sorsjáték vezetősége figyelmet bennünket arra, hogy az I. osztályú sorsjegyek tulajdonosainak ajánljuk a II. osztályú sorsjegyeknek mielőbbi beszerzését, ami legkönnyebben úgy történik, hogy az illetők az I. osztályú sorsjegyet beküldik, mire az igazgatóság postán, utánvétellel megküldi a II. osztályú sorsjegyet. Miután az I. osztályú sorsjegyeket teljesen elárusították, a II. osztályra vonatkozó megújításra oly nagymérvű tolongás várható, hogy minden I. osztályú sorsjegy tulajdonosának legmelegebben ajánljuk, hogy minél előbb intézkedjék a II. osztályú sorsjegyének megszerzése iránt.

* **Köhöges, rekedtség** és elnyálkásodásnál, a torok és a légzési szervek minden zavarainál, melegen ajánljuk tisztelt olvasóink figyelmébe **Egger** kitűnő hatású **mell-pasztilláit**. Kaphatók 25 és 50 kros eredeti dobozokban, minden gyógyszerárban és nevesebb gyógyszerüzletben. Fő és szétküldési raktár **Egger A. és fia** **Nádor-gyógyszertára Budapest** **Váci körút** 17.

Hamisított fekete selyem. Egészsünk el egy kis mintát a venni szándékolt selyemből, és a hamisítás rögtön kiderül: Mert míg a valódi s jól festett selyem az elégetésnél nyomban összepödörödik és csakhamar kialszik, maga után csekély barna hamut hagyván; addig a hamisított selyem (mely zsiros színű-szallónas lesz és könnyen török) lassan tovább ég (mint-hogy rostszálai a festanyagtól telítetten tovább izzanak) és sötét barna hamut hagy maga után, mely valódi selyem módjára soha össze nem pödörödik, csak meggörbül. Ha valódi selyemhamuját össze nyomjuk, elporzik, a hamisítványé nem. — **Henneberg G. (cs. k. udvariszállító) selyemgyára Zürichben**, házhoz szállítva postabér és vámmentesen szívesen küld bárkinek is mintákat, akár egyes öltöny ökre való akár egész végekben levő valódi selyem szöveteiből. Svájcba címzett levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

A kiállításról.

A kiállítási építkezések egyre tartanak még a városligetben, mert ugyancsak kezdődik már a milleniumi év. A kiállítást május hónap 2-án nyitja meg a király és a megnyitó ünnep programját már össze is állították Alább közöljük a programot, a melyből kilátszik milyen nagyszabású lesz a megnyitó ünnep.

A kiállítás megnyitása

Az ezredéves országos kiállítás megnyitásának programját a legilletékesebb tényezők jóvahagyása után Daniel Ernő kereskedelmi miniszter a következőkben állapította meg:

1. Ő császári és apostoli királyi felsége az 1896-iki ezredéves országos kiállítást 1896. május hónap 2-án délelőtt 10 órakor nyitja meg ünnepélyesen.

2. Az ő felsége számára fenntartott hely közül és pedig szép időben a korzón emelendő királyi sátor körül, kedvezőten idő esetén az ünnepélyek csarnokában — az előre történt beosztás szerint gyülekeznek: az uralkodó ház fenséges tagjai, a kormány, a diplomácia az idegen hatalmak külön küldöttei és állandó képviselője, a törvényhozás, a császári és királyi közös hadsereg, a magyar királyi honvédség képviselői, a székes főváros, a kiállítási országos bizottság és igazgatóság, a törvényhatóságok, a kulturális testületek és legfőbb közintézetek, a kiállítók képviselője és a meghívott nagyközönség.

3. Ő felsége elfoglalja helyét a számára kijelölt emelvényen, a királyi sátor alatt.

4. A m. kir. kereskedelmi miniszter, mint a kiállítási országos bizottság elnöke jelentést tesz ő felségének a kiállítás elkészültéről és felkéri a kiállítás megnyitására.

5. Ő felsége válaszol.

6. A megnyitás kijelentése után a Gellérthegy ormáról ágyulövekek jelzik ez ünnepi cselekményt.

7. A hazai dalárdok előadják az ez alkalomra írandó ünnepi himnuszot.

8. Ezután megkondulnak a kiállítási harangok és ő felsége kíséretével megkezdik körútját a kiállítás területén.

9. A körút alatt a kiállítási területen felállított katonai zenekar ünnepi darabokat adnak elő.

10. A körmenet után ő felsége a számára fenntartott helyiségekbe visszavonul és cserle tart.

A vegyészeti pavillon.

A százhatvanhatsz csarnok építését hátrózták el tegnap a kiállítás vegyipari csoportjának Liebermann Leo elnökléte alatt tartott ülésében. A vegyészeti ipar kiállításra eredetileg az iparcsarnokba volt kontemplálva, a minden várakozást fölülmülő nagyszámú bejelentések azonban szükségessé tették, hogy az iparcsarnokból, hol amugy is kevés a hely, kivonuljanak s külön csarnokot építsenek. Az új pavillon a mezőgazdasági csarnok közelében épül, 1000 négyzetméter alerületen. A diszes csarnok tervét a kiállítás műszaki osztálya készítette s az építéset már a legközelebbi napokban kiírják a veresnyitárgyalást.

Czigányputri a kiállításon.

Ahogy a valóságban künn tanyáznak, jóval túl a falu legszélső határan, az ország-út mentén, az ezredéves kiállításon a falun túl, a legelő telaposott gyepeken ütnék tanyát a vándor cigányok. A házuk vályogból vert apró putri, ahol csak meghuzhatják magukat eső, szél ellen, s mellette egy ponyvasátor, amelyet magukkal czipelnek rozszant szerűkőn, mikor vándoruttra kelnek. A putri és a sátor körül, kissé hiányos és nem egészen szalonképes öltözetben tanyáznak majd a nagy familia különféle koru és nemű tagjai, a kiállításon nem eleven példányokban, hanem élhető, embernagyságu papírmásche alakokban. Egy kolompár család lesz. Az öreg nagy buzzog kalapál egy vas darabon, szöveget ver és tüzlapatokat csinál. Élete társa a familia testi jóvoltólór gondoskodik, s nagy tűzőn

hatalmas bográcsban vacsorát fő nyilvánlopt malaczból. Körülötte leskednek a gyerekek egy egy falatára, rimánkodva, s körül ólálkodnak és sütkéznek a család többi tagjainyágra dolgotalanul. Nagyszámú a család, mint minden jóra való cigány-familia: tizenheten lesznek. Az egész csoportozatnak, a putrinak és sátoroknak a terve József főhercegtől való, aki saját költségén csináltatja az egész kiállítást s a maga gyűjteményéből küldi a teljes felszerelést, ruhákat stb. Magukat az alakokat Riedl György, az operaház jelmezfestője készíti, s ami már elkészült, olyan éléthűek, mintha csak elevenek volnának. Az alakok nem látható szövőőpőkön állanak, míg esős időben egy szempillantás alatt beszállítgat a fődött putriba.

Törvényszéki csarnok.

Fölmentett polgármester. Mamuzsich Lázár szabadkai polgármester, akit „szabadkai barátai” a pörök egész gordiusi csomójába kevertek, most egy kellemetlen pörötől szabadult meg. Kósa István, szabadkai lakos nem kisebbel, mint hamis esküvel vádolta. A szabadkai törvényszék Mamuzsichot fölmentette a vád alól, a szegedi kir. ítélőtábla, a panaszos főlebbezésére most foglalkozott ez ügygel és szintén fölmentette vádlottat.

CSARNOK.

Amerikai leányok — Budapest.

(Folytatás.)

A párolgó csészékkel megrakott piczinyke asztalok körül lányok és fiatal emberek tárgyalnak egy-egy lezajlott bált vagy pikniket. Később csoportok képződnek, melyek közül különösen kiválik egy fiatalpár: a háziasszony egyik lánya és valamelyik fiatal ember. Nem törődnek az egész körülöttük evő társasággal, s viszont az sem vesz rólu tudomást.

Egymással szemközt ülnek két taburetten, lehetőleg közel egymáshoz és behatóan foglalkoznak minden szambavehető tárggyal s míg az ember azt hinné, hogy szerelmek; épen csak a szerelemről nem beszélnek. Ők csak „flirt”-elnek. Az igazi „flirt” tisztán amerikai találmány, s egy gyöngéd viszonyt jelent, mely azonban nem szerelem; nem jogosít fel semmire, de nem is kötelez; inkább baráti viszonyt mondható a férfi és nő között, mely azonban más barátkozással még sem azonos, mert egy harmadik személyt soha sem szabad bevonni egyik félnek sem. Féltekenykedő hűség — szerelem nélkül.

A legfurcsább oldala a „flirt”-nek az, hogy a férfinek előre ki kell jelentenie, hogy csak „flirt”-elni akar. Ebben is különbözik attól, amit nálunk „jó pajtáság-nak” neveznek.

Az ilyen flirtek egészen nyíltan és nyilvánosan léphetnek fel, együtt mehetnek minden kísértő nélkül színházba vagy hangversenyre, tehetnek sétakocszást és kirándulásokat, a nélkül, hogy a leányról bárki is rosszra gondolna. Szinte csodálatos különben, milyen bátran járnak ott az utcákon lányok egyedül, minden kísértet nélkül, még a késő esti órákban is.

Gyakran mennek színházba egyedül, és ha olykor előadás után egy férfi megkínál egy magános lányt a kísértetével, az minden habozás nélkül elfogadja, és nem igen szokott oka lenni rá, hogy megbánja.

Az az esethezés, hogy egy nő lövönaton állva maradjon, míg az ülőhelyeket férfiak foglalják el, Amerikában egyszerűen ki van zárva, és erről jut eszembe az a kis tréfa, mely velem esett meg; Washingtonban voltam és egy barátomnál szálltam meg, a ki egy külvárosi nyaralóban lakott a szüleinél. Megérkezésem után való reggel bementem a vá-

rosba s minthogy még az ut elején zápor ért utol, egy üres omnibuszra ültem. A kocsis gyorsan megtelt és már csaknem elértük a várost, mikor egy hölgy megállította a kocsit. Ámde hely nem volt és következképen nekem, mint a ki legrégebben ültem a kocsiban, a kocsivezér és a többi utas jóakaró unszolására, csupa tisztességtudásból — esernyő és felöltő nélkül — ki kellett szállnom és a szakadó záporban gyalog folytatnom az utamat.

Ami pár év előtt a Cooc-vállalat által megutatott amerikai leánytársaság, melyről fentebb emlékeztem, szintén minden komolyabb kísérelés nélkül (egyetlen idősebb asszonnyal) indult utnak. Jártek Budapesten is, mindenfelé nagy feltűnést kelteve. A lóvasúti kocsikba például egymásután ránczigták fel azokat az urakat, a kik ülve maradtak, míg ők álltak. De volt is nagy csodálkozás és harag!

(Vége köv.)

15565

ttv. 895. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A zombori kir. trvszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Peterlóngó János insbrucki fegyvergyáros végrehajtónak Sidó József végrehajtást szenvedő elleni 193 frt 75 kr tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a zombori kir. törvényszék (és a zombori kir. járásbíró) területén levő Zomborban fekvő a zombori 515 számú tjkvben foglalt Kohut Henrikné szül. Nagy Ilka és Sidó József nevén álló A 7 (1452-1453) hr. 434 ö. i. számú egész ház és 184¹/_e □ öl beltelekre, tekintettel az 1881: 60 t.-cz. 156 §-c pontjára 1564 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1896 évi január hó 21-ik napján dél-

után 3 órakor ezen tkvi hatóság árverési termében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladtni fog.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át készpénzben vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ában jelzet. árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Zomborban, 1895 évi október hó 22. napján.

A zombori kir. trvszék, mint telekkönyvi hatóság.

Radány.

kir. törvszéki bír.

Hirdetések.

Gyakorlott könyvelő s magyar-német levelező
ajánlkozik esti órákra.
Cím a kiadóhivatalban.

Tőzsdei megbízásokat
gúnyosan és telkiismeretesen eszközöl

Alapítástól 1885.

Lustig Miksa
bank- és váltóháza Budapest, Váci-körút 42.

Arad, Győr, Pozsony, Szeged, Sz.-Fehérvár, Szombathely, Szabadka, Temesvár telephon-állomásról az érdeklődők telephon útján direct irodámhoz fordulhatnak, hol naponként 10—5 óráig az árfolyamok állása iránt felvilágosítás: díjtalanul nyerhetnek. **Telephon-szám 1070.**

Hirdetmény.

A magyar osztálysorsjáték második osztályának húzása december 6-án kezdődik és december 14-éig tart. Az első osztályban ki nem húzott **osztály**sorsjegyeknek ezen húzáshoz szükséges megújítása, minden további jogok elvesztésének terhe mellett, november 26-ig eszközözlendő, és pedig kizárólag a sorsjegyekben jelzett elárusítónál,

Teljes sorsjegyek, melyek az első osztályban nem nyertek, a második húzásban résztvesznek a nélkül, hogy **ezek** megújításának szüksége fennforogna.

Vételsorsjegyek — a míg a készlet tart — és pedig: egy egész sorsjegy 80 koronáért, egy tized sorsjegy 8 koronáért és egy huszad sorsjegy 4 koronáért az ismert elárusítóknál kaphatók, a kik egyszersmind mindennemű felvilágosítással szolgálnak. Megrendelésekkel kérjük ezekhez (nem hozzánk) fordulni.

Budapest, 1895. november 1-én.

Magyar Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Egy Millió		Nyeremények	
1,000,000 korona nyerhető a legszerencsésebb esetben		1 jutalom	á 600000 korona == 600000 korona
az		1 nyeremény	á 400000 „ == 400000 „
államilag Jóváhagyott		1 „	á 200000 „ == 200000 „
		1 „	á 100000 „ == 100000 „
Magyar osztálysorsjátékon		1 „	á 50000 „ == 50000 „
melynek		2 „	á 20000 „ == 40000 „
nagy nyereményszűzása		2 „	á 15000 „ == 30000 „
1895. december 6—14-ig ejtetik meg.		4 „	á 10000 „ == 40000 „
Vétel-sorsjegyek:		10 „	á 8000 „ == 80000 „
1 egész 40 frt	1 tized 2 frt.	27 „	á 6000 „ == 162000 „
1 fél 20 „	1 huszad 4 „	100 „	á 2000 „ == 200000 „
(Portó fejében 5 kr., ajánlott levélért 15 kr. és nyereményjegyzékért 10 kr. fizetendő.)		200 „	á 1000 „ == 200000 „
Ajánlja és szétküldi postautalvány ellenében vagy utánvétellel is		1150 „	á 200 „ == 230000 „
		20000 „	á 100 „ == 2000000 „
		21499	nyeremény == 4.332,00 korona
Heintze Károly		Budapest, Szervita-tér 3. sz.	
főelárusító		Sürgöny-czím: Lottoheintze Budapest.	
<p>Hogy a tisztelt közönség különböző számú több sorsjegy birtokában nagyobb nyereménykiutásokhoz jusson, — öt vagy ennél több sorsjegy bevásárlásánál a sorsjegyeket egymástól teljesen eltérő számokat állít össze tetszés szerinti egész, fél, tized és huszad sorsjegyekből — a fenti árakon.</p>			

Alapított 1863-ban.
Világhírték

a saját készítményü. díjjal kitüntetett

Kéziharmonikák

Joh. N. Trimmel-től

Bécs

VII 3., Kaiserstr. 74.

Nagy raktár mindennemű

Hangszerekben.

Harmonikák, fuvolák, okorinák,
citerák, gordonkák, stb. stb.

Schwájzi acél játékok tárgyak, el-
pusztíthatatlan Zenélő albumok, poharak, stb. stb.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

GOTTSCHLIG tea-, rum- és cognac- nagykereskedő AGOSTON BUDAPEST

József főherceg ő csász. és kir. fensége udvari szállítója.

Fülöp szász Coburg-Gothai herceg ő kir. fensége szállítója.

Sürgönczím: Gottschlig Budapest.

Telefon 57—86.

Központi iroda: IV., Váci-utca 4. szám.

RAKTÁRAK:

IV., Váci-utca 6. sz. „a Mandrinhoz“ VI. Andrassy-út 23. „Jong-Cong városához“
a Városház-ter mellett a kir. opera átellenében

IV., Egyetem-tér, Egyetem-utca sarkán, a „Japán nőhöz“

KIVITELI PINCZÉK:

X., Kőbánya, Füzér-utca 9. szám.

Bizományi raktár:

Zomborban:

TÓTH ERNŐ kereskedőnél

Közvetlen behozatalú valódi kínai és orosz karavan-tek, Jamaica, Brazíliai és
Cuba-rumok, francia cognacok, likőrök a legfinomabb minőségben, eredeti csom-
magok és palackokban, eredeti árák mellett. — Árjegyzék ingyen és bérmentve. —

Alapított 1864-ben. Pacholek Károly

Első magy.
oldalfegyver-
sarkantyú-
és

vívófolszerelési
gyár.

VIII., Balassa-utca

5. szám

gyári raktár:

V. Koronah.-u. 10.

Eredeti anyakönyvvezetői kardok csakis
nálam kaphatók.

A es. és kir. had-
sereg, valamint a m.
kir. honvédség tisztj
és leánysegei kard-
jainak és vívószerel-
nek szállítója.

Ajánlja gyáranak kit-
tünő készítményeit:
kardok, török vívó-
keztük, fej- és test
védek, Valódi fran-
czia és olasz kardok
és vívtörök.

Árjegyzék bérment-
ve ingyen. Javítások
juttatásan.

Őszibarackfa - csemeték nagymérvbeni eladása.

Eladásra szánt készlet: 103 legkiválóbb fajban mintegy 80,000 drb.
Csemeték árai: az 1—2 éves gazdag gyökerű, életros darabja (azok crossége sze-
rint) 20 krtól 40 krig

Nagybani	100-an- ként.
250 drb. 40 kros csemete 1 vagy 100 fajban 38 frt.	
500 „ 40 „ „ 1 „ 100 „ 36 „	
1000 „ 40 „ „ 1 „ 100 „ 34 „	
1000 „ 40 „ „ 1 „ 100 „ 32 „	
5000 „ 40 „ „ 1 „ 100 „ 30 „	

Igen nagy készlet van a következő fajokból: (melyekben a kitünőbbnél kitünőbb
korai amerikai fajok nagyrészt bent foglaltnak) Amsten, Beatrix, Egresi-féle duránci,
Grosse Mignonne hative, Grosse Mignonne tardive, Gyümölcskertek királynője, Honey vell,
Korai Sándor, I. Lip. et, Lord Palmerston, (egyenlő a Saint Joseval), Matelka díjazottja,
Mezőkomáromi duránci, Olga királynő, Precocoe de Canada, River's korai, Rothe may de
Brig, Szép úrnő, Szógi duráncija, Valparaiso, Venus omlóje, Vezzerle-féle korai duránci
Waterloo, Wilder, Württemberg király stb. stb.

Tessék árjegyzéket kérni!

Egy doboz ára 1 ft
20 krt elküldés utánvétel
vagy az összeg előre-
leges beküldése után.

finom tojlette-szapponok gyártása és illatszerek forgalmazása
Bécs I. Wölzelle 3. sz.
Kapható: a legelső illatszere-, drog- és gyógyszertárakban
valamint Zomborban Engel Mór úrnál.

TAUSSIG GÖTTVIER

Elismerő levelek a legjobb körökből minden dobozhoz
mellette.

Az arczobor széplése
és finomítása.
Legelőgansabb tojlette-, bal- és szalon-puder felét, rozsn-
szín vagy sárga-
Vegyileg megvizsgálva és ajánlva dr. Pohl J. J. es. kir.
tanár által Bécsben.

